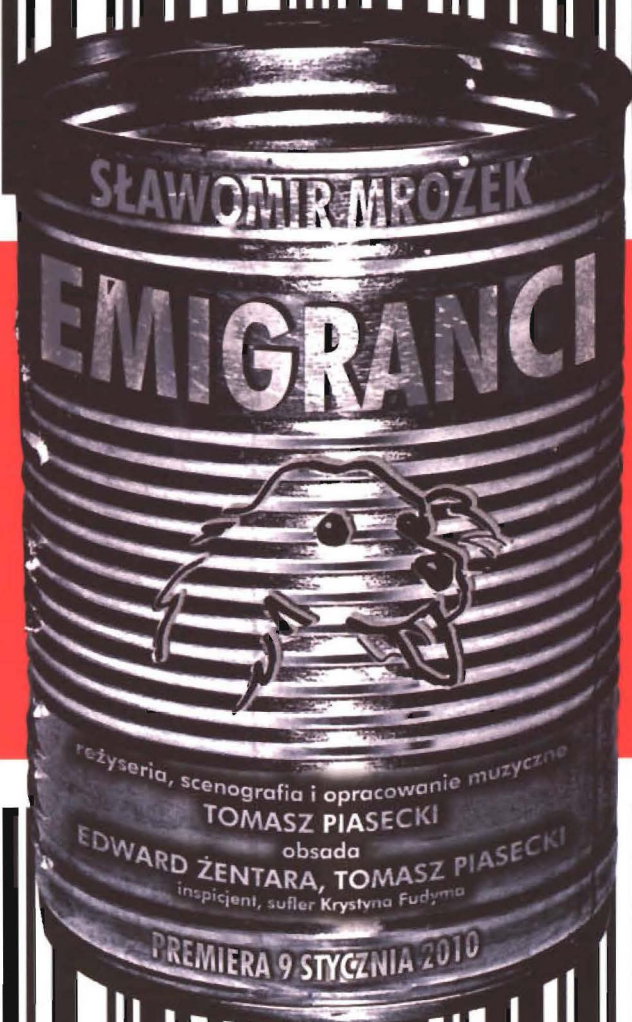
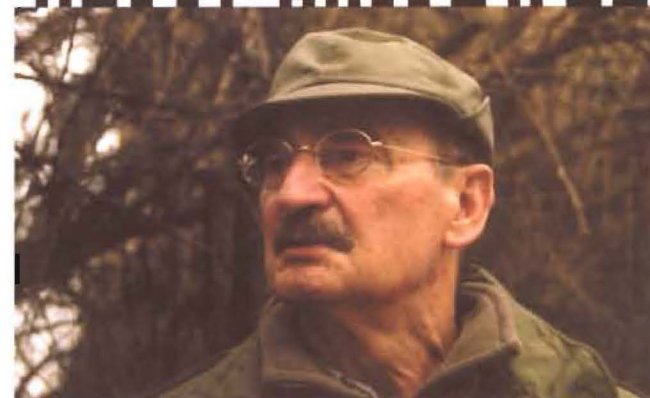
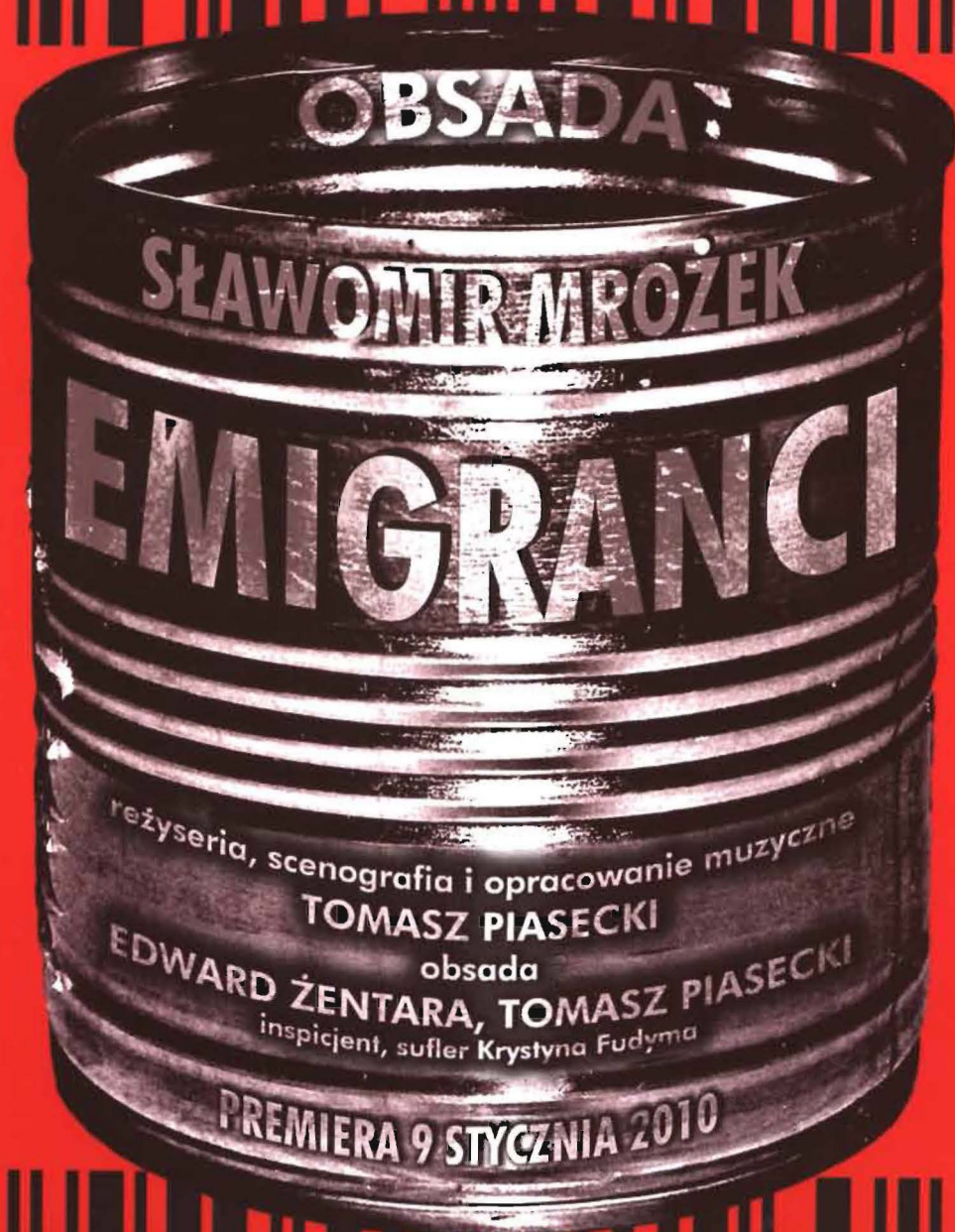

TARNOWSKI TEATR IM. LUDWIKA SOLSKIEGO
INSTYTUCJA KULTURY MIASTA TARNOWA

SŁAWOMIR MROŻEK

Sławomir Mrożek (ur. 29 czerwca 1930 w Borzęcinie) – polski dramaturg i prozaik. Autor satyrycznych opowiadań i utworów dramatycznych o tematyce filozoficznej, politycznej, obyczajowej i psychologicznej. Jako dramaturg zaliczany do nurtu teatru absurdu. Absolwent krakowskiego Nowodworka.

Debiutował w 1950 roku jako rysownik, od 1953 publikował cykle rysunków w Przekroju. Wydane w tym samym roku zbiory opowiadań: Opowiadania z Trzmielowej Góry oraz Półpancerze praktyczne stanowiły jego literacki debiut. Jego pierwszą sztuką teatralną był dramat Policja, wydany w 1958 roku. Dramat Tango z 1964 roku przyniósł Mrożkowi światową sławę.

W 1962 został jednym z czterech pierwszych laureatów literackiej nagrody im. Kościelskich. W 1968 na łamach prasy francuskiej opublikował list – protest przeciwko interwencji wojsk Układu Warszawskiego w Czechosłowacji. W 1963 wyemigrował z kraju, mieszkał w Paryżu, USA, Niemczech, Włoszech i Meksyku. W grudniu 1981 r. protestował przeciwko wprowadzeniu stanu wojennego. W 1996 powrócił do Polski. W 2002 roku przeżył udar mózgu, którego wynikiem była afazja. Skutkiem tego utracił możliwość posługiwania się językiem zarówno mówionym, jak i pisany. Dzięki terapii, która trwała około trzy lata, odzyskał zdolność pisania i mówienia. Efektem walki z chorobą jest jego autobiografia. W grudniu 2004 r., za książkę "Varia. Jak zostałem filmowcem", uhonorowany został Nagrodą - Krakowska Książka Miesiąca. Postanowieniem prezydenta Aleksandra Kwaśniewskiego z dnia 11 listopada 1997 roku, w uznaniu wybitnych zasług dla kultury narodowej, został odznaczony Krzyżem Komandorskim z Gwiazdą Orderu Odrodzenia Polski.

6 maja 2008 roku Sławomir Mrożek ponownie zdecydował się opuścić kraj "na zawsze" i osiedlić w Nicei na południu Francji. Pytany dlaczego, odpowiada, że czas odpocząć, a tam klimat bardziej temu sprzyjający. Swoje zapowiedzi spełnił dokładnie miesiąc później - 6 czerwca 2008 roku - wylatując z lotniska w Balicach. Jak zaznaczył, wyjeżdża raczej na stałe, ale przecież odkąd Polska jest we Wspólnocie Europejskiej, "można jeździć tam i z powrotem".

Wikipedia

EDWARD ŻENTARA

AA - INTELEKTUALISTA

UCIEKA Z POWODÓW POLITYCZNYCH

TOMASZ PIASECKI

XX - ROBOTNIK

UCIEKA Z POWODÓW EKONOMICZNYCH

JAN PIASECKI – EMIGRANCI MROŻKA – UCIECZKA DO WOLNOŚCI

Emigranci Sławomira Mrożka są sztuką o wolności; o ucieczce do wolności. Rozróżnia się zwykle wolność w znaczeniu negatywnym i pozytywnym. Ta pierwsza jest wolnością od ograniczeń, jest czymś, co można przyrównać do przestworu oceanu, po którym można swobodnie żeglować, w którym nie napotka się żadnych przeszkód: raf, nieprzychylnego wiatru. Wolność pozytywną można zaś rozumieć, jeśli tylko pozostaniemy przy naszej żeglarskiej metaforze, jak statek, żagiel, ster i przychylny wiatr, składa się bowiem na nią wszystko to, co sprawia, że możemy realizować cele, które sobie wyznaczaliśmy. Jesteśmy wolni w sensie pozytywnym, gdy mamy środki niezbędne do realizacji celów, których zapagniemy.

Emigracja jest zawsze ucieczką do wolności: ucieczką od politycznego, totalitarnego zniewolenia myśli, ucieczką do godnego życia, w którym za pracę dostaję się odpowiednią zapłatę, w którym cnota pracowitości przekłada się na ekonomiczny sukces, a dzięki niemu zaś możliwe staje się dostatnie, pełne życie, w którym wolny czas poświęcać można na to, co najbardziej istotne w życiu.

Emigranci nie są sztuką o udanej ucieczce do wolności. Czy są takie miejsca, w których absolutnie panuje wolność, w których nie zagraża nam żadne zniewolenie? Czy jeśli uciekniemy od wszelkich politycznych ograniczeń, będziemy wolni w świecie, którego nie interesują nasze idee? Czy w takim świecie, w którym nie napotykamy żadnego oporu, jeszcze będzie się nam chciało żeglować? Albo czy pogoń za pieniędzmi nie może zniewolić nas dokładnie tak samo, jak świat, w którym sukces ekonomiczny jest z fundamentalnych powodów niemożliwy. Czy pogoń za środkami, które mają nas prowadzić do celu: dostatniego, pełnego życia, nie jest kwintesencją zniewolenia: cel, do którego zmierzamy nie tylko wciąż się oddala, ale coś, co miało być jedynie środkiem do celu – pieniądze, staje się samym celem.

Emigracja jest ucieczką do wolności, ale jest też ucieczką z domu, z rodzinnego kraju, z miejsca, do którego przywykliśmy, z którego najchętniej wcale byśmy nie wyjeżdżali. Jest ucieczką do innego, obcego świata, w którym nikt nas nie chce, do którego, nikt nas nie zaprasza. Czy w takim świecie można być wolnym?

Emigranci Mrożka ukazali się w roku 1974. AA i XX – to dwaj uciekinierzy do wolności. AA – intelektualista, ucieka z powodów politycznych, XX – robotnik, ucieka z powodów ekonomicznych. Jeden więc ucieka do wolności, którą rozumie jako brak wszelkich arbitralnych, niesprawiedliwych politycznych ograniczeń, drugi zaś ucieka do wolności, która jest możliwością realizacji marzeń o lepszym, bardziej dostatnim życiu. Emigranci są konfrontacją tych dwóch ucieczek, dwóch systemów wartości, dwóch uciekinierów, którzy spotykają się w obskurnej emigranckiej norze, gdzie skazani są na swoje towarzystwo. *Emigranci* to konfrontacja intelektualisty i robotnika: wolności negatywnej i pozytywnej.

Można zapytać, czy ta sztuka jest jeszcze aktualna, czy dziś mówi nam coś istotnego? Ktoś za pewne powie: ależ jak najbardziej, iluż to Polaków szuka szczęścia w Wielkiej Brytanii, Holandii, Włoszech? Z pewnością dziś też się ucieka. Ale ucieka się raczej z jednego tylko powodu: ekonomicznego. Nikt nie ucieka już od ograniczeń totalitarnego systemu.

Dziś inteligenci i robotnicy mają wspólny system wartości: chcą godnie żyć, chcą spełniać swoje marzenia. Wciąż zatem *emigrujemy*, ale już nie stajemy po przeciwnej stronie barykady, dziś, przyjmując bez sprzeciwu wszystkie reguły kapitalizmu, konkurujemy ze sobą o lepsze posady, pozycje, o lepsze pensje. *Emigranci* z jednej strony pokazują nam, jaką gorycz niesie ze sobą każda ucieczka z rodzinnego kraju, i czym może się skończyć pogoń za pieniądzem, z drugiej strony dzięki *Emigrantom* zaś możemy zobaczyć, jak bardzo zmieniliśmy się jako społeczeństwo, sztuka ta zmusza nas do postawienia sobie pytania: co jeszcze zostało z etosu inteligenta, strażnika duchowej wolności?

SŁAWOMIR MROŻEK

EMIGRANCI

Emigranci (1974) to najwybitniejszy utwór Sławomira Mrożka od ukazania się *Tanga*, a zarazem jeden z najważniejszych polskich dramatów okresu powojennego. Dwaj cudzoziemcy z bliżej nieokreślonego kraju zamieszkują wspólnie suterенę w nieznanym mieście Europy Zachodniej. Wyobcowany intelektualista, AA, wybrał emigrację z powodów politycznych, jego towarzysz zaś, "chłoporobotnik" XX, wyjechał wyłącznie dla zarobku. Skazani są na własne towarzystwo, a ich symbioza polega na wzajemnym uzależnieniu: XX wykorzystuje AA materialnie, ten natomiast twierdzi, że wykorzystuje towarzysza pod kątem studiów nad niewolniczą mentalnością swych rodaków. AA, sam sfrustrowany i bezwolny, z wyższością odnosi się do przedstawiciela niższej klasy, dorobkiewicza, którego jedynym celem w życiu jest poprawa własnego bytu. W tych warunkach obustronne konflikty i antagonizmy nabierają wyjątkowej ostrości.

W szerszym ujęciu konfrontacja pomiędzy AA i XX dotyka jednego z ważniejszych problemów w Polsce powojennej - rozdźwięku między inteligencją i robotnikami. W finale dokonuje się synteza wartości obu grup społecznych, zwiastująca przełamanie powstałych barier.

MECENAS TEATRU

KARPACKA
SPÓŁKA GAZOWNICTWA

tarnow.pl ZE ZBIORÓW
Instytutu Tatarskiego

Dyrektor naczelny i artystyczny - EDWARD ŻENTARA

Zastępca dyrektora - RAFAŁ BALAWĘJDER

Główna księgowa - ELŻBIETA POPADIAK

Koordynator pracy artystycznej - WIOLETTA ŁAWNIAK

Sekretariat - AGATA SADEL

Specjalista ds. prawno - administracyjnych - MACIEJ WIETRZYK

Kierownik techniczny - JERZY PRYZSTUPA

Pracownia stolarska - JÓZEF KIELBASA

Kierownik pracowni plastycznej - ANDRZEJ KRZYCZMONIK

Pracownia krawiecka - JOLANTA KRAJ,

MAŁGORZATA JERZYKOWSKA

Oświetleniowcy - TADEUSZ WIŚNIEWSKI, WIESŁAW HABEL

Akustyk - JERZY MILEWSKI

Rekwizytor - STANISŁAW KUTA

Garderobiana - BARBARA ŁAZARSKA

Montażysty dekoracji - BARTŁOMIEJ IWANEK (brygadzysta),

RYSZARD ADAMIAK, ZDZISŁAW MAZUR,

RYSZARD POCIECHA

Magazyn kostiumów - MAŁGORZATA SAIDA

Kierownik administracji - EWA ROSA

Inspektor ds. bhp, p.poż. - WŁODZIMIERZ NĘDZA

Zaopatrzeniowiec, kierowca - KAZIMIERZ PRYBICZY

Organizatorzy widowni - MAŁGORZATA GUTWIŃSKA,

STANISŁAWA JĘDRZEJEC

Specjalista ds. wizualizacji i reklamy - MACIEJ SROKA

Reklama - KRYSZYNA SZAFORZ

REDAKCJA PROGRAMU

Tarnowski Teatr, Jan Piasecki, grafika/skład Maciej Sroka,

zdjęcia Agnieszka Pietraszewska i Paweł Topolski

TARNOWSKI TEATR IM. LUDWIKA SOLSKIEGO

ul. Mickiewicza 4, 33-100 Tarnów, centrala: (014) 636 12 52,

sekretariat: (014) 636 12 55, e-mail: sekretariat@teatr.tarnow.pl,

www.teatr.tarnow.pl.

Informacja, rezerwacja miejsc oraz sprzedaż biletów i spektakli

w biurze organizacji widowni w Pałacu Młodzieży,

ul. Piłsudskiego 24, od poniedziałku do piątku,

w godz. 8.00 - 16.00, tel. (14) 699 12 53, 668 008 904,

promocja@teatr.tarnow.pl.